

ZINNESIS

DECEMBRIS 2023 #238

PRIECĪGUS SVĒTKUS!

Ilustrācija no Gundegas Šmites un Artas Ozolas-Jaunarājas grāmatas "Brīnīšķā operas pasaule"

Lai, mākslinieces Artas Ozolas-Jaunarājas vārdiem runājot, viss, ko zīmējam, top par gaismu! Viss, ko zīmējam, radām, darām un sakām.

Lai esam gaisma cits citam! Īpaši svarīgi tas ir ziemā un pasaulē, kurā joprojām karo. Ar katru labu vārdu, darbu un iedrošinājumu mēs varam ienest pasaulē līdzsvaru. Grāmatas ir svarīgas, māksla ir svarīga, un mīlestība ir svarīga. Daudz gaišu brīžu, tuvojoties Ziemassvētkiem, un laimīgu, jēgpilnu Jauno 2024. gadu!

JĀNIS ROZE

ĢIMENES SPĒLE

Esi gatavs svētkiem!

Tik daudz jautrības,
stratēģiskas viltības,
jaunas zināšanas un azarts,
ka nevar apstāties spēlēt
ne liels, ne mazs ...

JAUTRĪBA
GAN LIELAM,
GAN MAZAM!

- ✓ APĢŪSTI BURTUS
- ✓ ATTĪSTI LASĪTPRASMĪ
- ✓ PĀRVALDI NAUDAS LĪDZEKĻUS

- Spēle visai ģimenei
- Ieteicams no 5 gadu vecuma
- 99.5% pozitīvas atsauksmes

Meklējiet visās
grāmatnīcās
"Jānis Roze"!

BURTU
GLIEMEŽITIS

IESKATIES!

2023. gads tuvojas izskaņai. Covid laiks mums ir iemācījis, ka nedrīkst apstāties, jāturpina iecerētais un jāpieņem jauni izaicinājumi. Atskatoties uz notikumiem un paveikto, varu teikt, ka ir bijuši gan skumji brīži, gan veiksmes stāsti.

20. martā mūsu Leo aizgāja uz mākoņu grāmatnīcām, taču mums ir nojausma, ka viņš ir gandarīts, ka viņa vietu ieņēmis Rūdis no Ziepniekkalna pamesto dārziņu kaķu kolonijas. Ir atgriezies birojā ierastā mājīgā atmosfērā.

Martā būvinspekcija pieņēma mūsu noliktavas pārbūvi, kas ilga vairāk par gadu, un tagad mūsu darbiniekiem ir daudz patīkamāki un ērtāki darba apstākļi.

Ļoti nozīmīgs veikums un notikums ir mūsu lielākās grāmatnīcas t/c "Spice" pārveide laikā no marta vidus līdz atvēršanai 11. maijā.

Domājot par ilgtspēju, esam investējuši siltumsūkņu un saules paneļu uzstādīšanā noliktavas un biroju telpās – kļūstam zaļāki.

Pakāpeniski pārejām uz jaunā logo un burtveidola pielietojumu, joprojām strādājam pie mājaslapas pārveides. Darāmo darbu un plānu mums vēl ir daudz.

Tādi mēs esam, pateicoties mūsu uzticamajiem, ilglaicīgajiem uzņēmuma patriotiem un arī jaunajiem

darbiniekiem, kuri nepadodas, bet pieņem un iemil šo darbu un grāmatu.

Tā kā aktīvi piedalāmies EIBF (Eiropas un Starptautiskās Grāmatnīgotāju Federācijas) aktivitātēs, viens no mūsu nākamajiem lielajiem uzdevumiem varētu būt iesaistīšanās kopā ar GTA (Grāmatnīgotāju Asociāciju) ECOFIN (EU's Economic and Financial Affairs) ierosmes īstenošanā – panākt grāmatām 0% PVN.

Slavenais amerikāņu grāmatnieks Dž. Doiāns savā darbā "Slavinājums labām grāmatnīcām" argumentējis grāmatnīcu nepieciešamību un to neapbrēķināmo vērtību 21. gadsimtā, jo nākotnē grāmatnīcas ne tikai pastāvēs, bet arī būs nozīmīgas augstāku mērķu labad. Viņš uzsver, ka vajadzība un jēga lasīt grāmatas palīdz dzīvot jēgpilnu dzīvi.

Lai jums visiem Priecīgi Ziemsvētki un Laimīgs Jaunais 2024. gads!

Ināra Beļinkaja-Roze,
uzņēmuma "Jānis Roze"
direktore

NEDĒĻAS PIEDĀVĀJUMS

4.–10. decembris

€ 6,50
€17,91

11.–17. decembris

€ 4,60
€11,75

18.–24. decembris

€ 6,00
€11,95

25.–31. decembris

€ 4,70
€10,30

Grāmata vēstures un karšu mīļotājiem!

Grāmatā "Latvijas pilsētas 100 kartēs" apkopotie vēsturiskie pilsētu plāni ļauj ielūkoties 39 Latvijas pilsētu pagātnē no 17. līdz 20. gadsimtam. Kartes papildina attēli un apraksti par interesantiem notikumiem, kas pilsētās norisinājušies plānu tapšanas laikā. Šī ir trešā grāmata sērijā "100 kartes".

Inga Pizāne **DZEJA**

Gada noslēguma gaidās visus dzejas mīļotājus iepriecinās Ingas Pizānes dzejas apkopojums, kurā lasītājiem piedāvāta nechronoloģiski pārkārtota jau iepriekš izdoto dzejoļu izlase, kas papildināta ar vēl nepublicētiem darbiem un dažiem dzejoļiem no topošā krājuma, kas iznāks 2025. gadā.

Inga Pizāne ir grāmatu "Tu neesi sniegs" (2016), "Siena, ko nosiltināt" (2019) un "Tas pats izmisums, tikai ar puķēm" (2022) autore. Dzejnieces otrais krājums 2020. gadā saņēma Ojāra Vācieša prēmiju, bet krājums "Tas pats izmisums, tikai ar puķēm" tika nominēts

balvas "Kilograms kultūras 2022" ziemas balsojumam.

Dzejas izlases vizuālo noformējumu radījusi māksliniece Līga Kitchen, kura jau veidojusi dizainu arī otrajam un trešajam dzejnieces krājumam.

DRĪZUMĀ

Juvāls Noass Harari

NEAPTURAMIE MĒS 2. KĀPĒC PASAULE NAV TAISNĪGA

Ilustrējis Rikards Zaplana Ruiss

No angļu valodas tulkojusi Renāte Punka

Jaunajiem lasītājiem veltītās grāmatu sērijas otrajā sējumā ievērojamais vēsturnieks, filozofs, vairāku pasaulē atzītu grāmatu autors Juvāls Noass Harari skaidro, kāpēc pirms 10 000 gadu notikušas revolūcijas sekas mūsu dzīvi ietekmē vēl joprojām. Viņš arī atklāj, kas un kad nogāja greizi un kā mēs vēl varam visu pavērst pareizajās slīdēs.

"Neapturamie mēs. Kāpēc pasaule nav taisnīga" ir episks, skaidri un ar humoru izklāstīts dēku stāsts par patiesiem notikumiem. Šī grāmata lieliski piemērota katram, kuru interesē mūsu pasaules uzbūve un tas, kāpēc vieniem pieder tik daudz, bet citiem – tik maz.

Inke Hummela

NE PAR STINGRU, NE PAR MAIGU

TAVS DROŠAIS CEĻŠ STARP RĀŠANOS UN IZLUTINĀŠANU

No vācu valodas tulkojusi Baiba Cekule

Atrast pareizo līdzsvaru starp pārmērīgu aizsardzību un skarbumu bērna audzināšanā

dažkārt nav viegli! Izmantojot konkrētas ikdienas situācijas, Inke Hummela parāda, kuras vecāku reakcijas nav vēlamas un kāda audzināšanas pieeja ir piemērota katram bērnam un veicina viņa veselīgu attīstību. Grāmatā uzzināsi, kā veicināt vecāku un bērnu saikni, kas visai ģimenei sniedz drošību un stiprina attiecības pat izaicinošās situācijās.

"Ne par stingru, ne par maigu" ir ceļvedis visiem vecākiem, kuri vēlas pārvarēt savu nedrošību un uzlabot attiecības ar savu bērnu.

INKE HUMMELA ir vācu bērnu audzināšanas grāmatu autore, pedagoģe, ģimenes atbalsta uzņēmuma "sAchtsam Hummel" īpašniece un blogere. Viņa atbalsta ģimenes no mazuļa pirmā dzīves gada līdz pat pusaudžu vecumam, kā arī izglīto vecākus un pedagogus par bērnu vajadzībām. Inkei ir trīs bērni pusaudžu vecumā.

Ģimenes psiholoģijas
centrs LĪNA

DRĪZUMĀ

Nora Ikstena
JŌNA

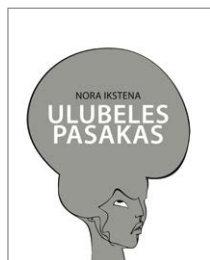
Romāns

“Mēs nereti sakām – dzīvot ar joni. Skaisti, plaši, ar prieku un vērienu. Tomēr līdzās neredzama, itin bieži tikko manāma, bet citreiz gluži acu priekšā materializējoties, plīvo kāda acumirkļi pat vārdā nenosauicama sajūta. Es to iedēvēju par jōnu.

Kas ir šī jōna? Vai tā vada? Vai ir iespējams izvēlēties: ļauties tai vai neļauties? Ko darīt, kad dzīve, kuru tu dzīvo, vairs it kā nemaz nav tava un viss, kas iepriekš šķitis nereāls, kļūst biedējoši reāls?

Ūdeņu milzis Valis un sauszemes gājējs Jona, katrs sava iekšējā dzinūļa vadīts, dodas cauri jōnas miglai, un dzīvei jāklūst par mākslu – mākslu izdzīvot.” (Nora Ikstena)

Dienas Grāmata

ATKĀRTOTS IZDEVUMS

Nora Ikstena

ULUBELES PASAKAS

Vilipsōna ilustrācijas

Grāmatas māksliniece Katrīna Vasiļevska

“Mana omīte par Ulubeli sauca savu mīļo Ikšķīli. Šīs pasakas ir veltījums manām bērniības vietām, kur joprojām ir manas mājas. Un īstenībā tās jau nav nekādas

pasakas – visu var redzēt, sajust, iztēloties vēl šodien – Kābeļkalnu, Mūrkrōgu, veco Elkšņu skolu, Kuges māju, Kaparāmurus.

Un debesis virs Ulubeles joprojām ir zilas.

Un, tāpat kā toreiz, arī tagad te noteikti var atrast Romeo un Jūliju, Burtīci, Artisti, Skrīveri un citus. Viss notiek. Kā dzīvē un kā pasakā.” (Nora Ikstena)

Dienas Grāmata

Nora Ikstena

DRAUGI
VABULĪŠA UN PIFĀNA PIEDZĪVOJUMI

Kristiānas Dimiteres ilustrācijas

Vabulītis ir sirdi brīnumdaris, kurš dzīvo reālā pasaulē. Viņam nav brīnumnūjiņas, tikai paša četras rokas. Dodoties piedzīvojumos kopā ar savu uzticīgo suni Pifānu, Vabulītis

skaidri redz, ka apkārtējā pasaulē darāmā ir daudz. Vajag samierināt strīdus, pacelt nokritušos, pabarot izsalkušos, cīnīties ar piktām vēdzirnāvē, uzburt pasaku valstību zemes virsū.

Dienas Grāmata

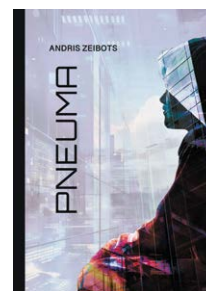

Inga Žolude, Reinis Pētersons

RAKSTI!

Šī interaktīvā grāmata – tā tad: grāmata, kas paredz aktīvu paša darbošanos, – domāta ikvienam ieinteresētajam, neatkarīgi no vecuma un dzīves pieredzes, ikvienam, kurš gan zina, ko nozīmē rakstīt, taču vēlas pamēģināt, kā tas būtu – sarakstīt stāstu pašam. Rakstniece Inga Žolude kopā ar mākslinieku Reini Pētersonu kopīgi radījuši ceļvedi-rokasgrāmatu tiem, kas ir pietiekami drosmīgi un aktīvi, lai pamēģinātu atrastī savu sacerētāja talantu. Grāmatas sākumā doti padomi, kā radīt sava stāsta varoni, un katrā nākamā lappusē piedāvātie vingrinājumi ļaus soli pa solim sarakstīt pašam savu grāmatu. Protams, šī savā ziņā būs “darba burtnīca” – tomēr tieši tāds ir jebkurš labs sākums!

Dienas Grāmata

Andris Zeibots

PNEUMA

Romāns

Uz Zemes pagājušais un kosmisko ātrumu laiks plūsmo atšķirīgi. Ar katru gadsimtu laiktelpas pasaules kļūst arvien nesavienojamākas. Mākslīgais intelekts jau sen ir cilvēciskas būtnes neizbēgams līdzgaitnieks. Lai izlauztos no tagadnes uztveres sajūtās noslēgtās vides, kas apziņu tikai norobežo no psihes dziļu bezgalības valdījumiem, smaržu valodas pētnieks Jāns kopā ar pārējiem kosmiskās stacijas

“Fanteo” zinātniekiem tālā Saules sistēmas nomalē jau gadiem gaida īsto telplaika urbuma punktu, lai iznirtu Sīriusa tuvumā un nodibinātu kontaktu ar citpasaules saprātu, Lielajiem Suņiem. Tomēr trīsdesmit lidojuma gadi gan nepiepildītas mīlestības audzēta izmisuma dēļ, gan aiz neziņas par kontakta iespējamību Jānu ir ievēduši jau tālu bezcerības tukšuma klajos. Laiktelpas urbums varbūt ir iespējams, taču kas sagaida otrā pusē?

Grāmata izdota ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu.

Dienas Grāmata

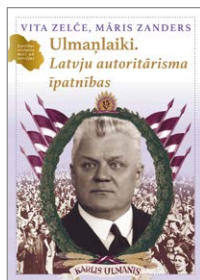
Lauren Lynx

TURI MANI CIEŠI

Maiku Dženingu attiecībās ar sievietēm pavada neveiksmes. Pat ja kādai tomēr izdodas piesaistīt iekārojāmā Vaitstounas vecpuiša interesi, viņas sirds jau ir aizņemta. Kad kādu vakaru pie “Grila un bāra” durvīm vienos zilumos un nobrāzumos parādās Maika pirmā mīlestība, viņš vēl nezina, ka šis pavērsiens mainīs viņa dzīvi līdz nepazīšanai.

Atklāsme par vīra dubulto dzīvi ir satricinājusi Evas pasauli. Cīnoties par taisnību, viņa ir kļuvusi par upuri savam vīratēvam – miljardierim un prestiža kluba īpašniekam, kurš draud izrēķināties ar katru, kurš uzdrošināsies nomelnot viņa ģimenes labo vārdu ar skandālu. Vai Evai būs jānožēlo sava izvēle atgriezties dzimtajā pilsētā?

Autorizdevums

Vita Zelče, Māris Zanders

ULMAŅLAIKI. LATVJU AUTORITĀRISMA ĪPATNĪBAS

Sērijas "Latvijas vēstures mīti un versijas" septītā grāmata stāsta par 1934. gada 15. maija apvērsumu Latvijā, dodot iespēju saprast, kā un kāpēc tas notika, kāpēc izdevās tik vienkārši un bija tik sekmīgs. Grāmatā analizēta Kārļa Ulmaņa personība, mediju loma apvērsuma veicināšanā un to lojalitāte varai pēc apvērsuma, Ulmaņa režīma banālā, bet iedarbīgā ideoloģija un Latvijas tā laika sabiedrība, kuras lielākajai

daļai bija pilnīgi vienalga, kas ir pie varas. Kāpēc tā? – arī uz šo jautājumu atbild grāmatas autori. Lai gan Latvijas autoritārisma laika posms ir viena no visvairāk pētītajām un aprakstītajām tēmām Latvijas vēstures zinātnē, *Dr.hist.* Vita Zelče uzsver, ka Ulmaņlaiku zinātniskai izziņāšanai joprojām nav iespējams pielikt punktu.

Grāmata izdota ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu.

Ēriks Emanuels Šmits

TRĪS SIEVIETES

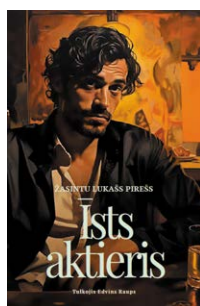
No franču valodas tulkojusi Linda Eiduse

Ar romāna trim galvenajām varoņēm rakstnieks iepazīstina paralēli, un lasītājam pamazām rodas nojausma, ka šīs sievietes – Annu, Hannu un Anniju – saista kas vairāk par līdzīgiem vārdiem. Anna no 16. gadsimta Briges, Hanna no 20. gadsimta sākuma Vīnes un Annija no mūsdienu Losandželosas ir sava laikmeta savādnieces. Anna smeļas spēku Dievā, Hanna – zemapziņā, Annija – savas nezināšanas pieņemšanā.

Viņas, protams, nesatiekas reālajā dzīvē, tomēr iedvesmo viena otru, nonākot pie tādas vienotības pieredzes, kas sniedzas viņpus laikam un telpai.

Rakstniece Dace Rukšāne: "Ne pārāk bieži gadās, ka romāns burtiski ierauj domu dzelmē. Es ieniru grāmatā un baudīju visu (sižetu, valodu, fonu un arī otrā plāna varoņus), nevēloties sasteigt. [...] Šī grāmata paliek atmiņā un spēlējas ar jūtām un pēcgaršu ilgāku laiku." ("Sestdiena").

Grāmata izdota ar Valonijas–Briseles Federācijas atbalstu.

Žasintu Lukašs Pirešs

ĪSTS AKTIERIS

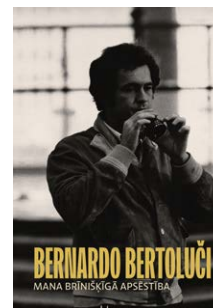
No portugāļu valodas tulkojis Edvīns Raups

Ironisks stāsts ar detektīva elementiem par identitāti, mīlestību un zaudējumiem taupības režīma laikā Portugālē. Autors piedāvā romānu saukt par melno komēdiju un grāmatā smalki izsmej mūsdienu sabiedrības likstas.

Ameriku Abrils ir ne īpaši veiksmīgs aktieris, kas jau ilgāku laiku ir bez darba un savas dienas pavada, auklējot gadu un septiņus mēnešus veco dēlenu, tiekoties ar mīļāko un dīki vērojot garlaicīgo dzīvi un līdzcilvēkus. To visu viņa iztēle pārvērs galvu reibinošās,

kino cienīgās ainās. Tad Ameriku laimīgi iegūst galveno lomu filmā "Būt par Polu Džamati", savu kārt viņa mīļākā, bagāto un vareno iecienīta prostitūta, tiek atrasta nogalināta. Ameriku kļūst par galveno aizdomās turamo, sieva viņu izmet no dzīvokļa, un seko nepatīkamam notikumam virpulī.

Grāmata izdota ar Portugāles Sadarbības un valodas institūta *Camões* un Grāmatu, arhīvu un bibliotēku ģenerāldirektorāta atbalstu.

Bernardo Bertoluči

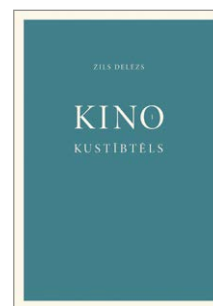
MANA BRĪNIŠĶĪGĀ APSĒSTĪBA

No itāļu valodas tulkojusi Līva Trektere

Pazīstamais itāļu kinorežisors Bernardo Bertoluči, intelektuālis ar milzu kultūras bagāžu, visu mūžu smēlies ierosmi gan paša biogrāfiskajos līkločos, gan 20. gadsimta ideoloģiju avotos, radot kā spilgtus autordarbus ("Pirms revolūcijas", "Konformists", "Pēdējais tango Parīzē"), tā liela mēroga Holivudas filmas ("Pēdējais imperators", "Skaistuma nolaupīšana", "Sapņotāji"). Šis eseju un rakstu krājums ir subjektīva kinovēsture – pārdomas pirmajā personā par režisora filmām, uzskati par dzīvi un

mākslu, personīgs atskats uz savu filmogrāfiju. Grāmatas ievadā lasāma kinorežisora Dāvja Sīmaņa intervija ar Bernardo Bertoluči, kas tapusi Romā 2018. gadā, neilgi pirms klasiķa nāves.

Grāmata izdota ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu.

Žils Delēzs

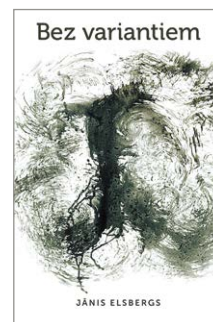
KINO 1. KUSTĪBTĒLS

No franču valodas tulkojusi Dace Līdumiece

Pirmā no divām franču filozofa Žila Delēza (1925–1995) kino veltītajām grāmatām, kurās cieši savīta filozofiskā doma un skatījums uz kino kā unikālu mākslas formu. Nevis pētījums kino vēsturē, bet kino raksturīgo tēlu un zīmju klasifikācija. Tēlus iedvesmo franču filozofs Anrī Bergsons, bet zīmes – amerikāņu loģiķis Čārlzs Sanderss Pērss. Domātājiem Delēzs pielīdzina arī lielos kino autorus, kas gan "domā kustībtēlos un laiktēlos, nevis konceptos". Grifits, Eizenšteins, Pazoliņi, Romērs,

Vigo, Sternbergs, Bergmans, Bunjuels, Čaplins, Kītons, Hercogs, Kurosava, Hičkoks un daudzi citi vēl neredzētā griezumā, reizē zinoša un aizrautīga skatītāja acīm.

Grāmata izdota ar Valsts kultūrkapitāla fonda un Latvijas Kultūras akadēmijas atbalstu.

Jānis Elsbergs

BEZ VARIANTIEM

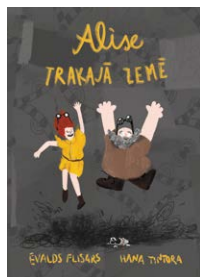
Dzejnieks un tulkotājs Jānis Elsbergs (1969) piektajā dzejas krājumā sava liriskā varoņa pārdzīvojumus atklāj ar vēl nebijušu godīguma pakāpi. Dzejnieks bieži tveras pie ironijas, bet tā ir tikai bezjēdzīga slēpšanās, kad atklāts jau ir viss. Šajā dzejā ir izmisums, alkas, skumjas, kritiens pilnīgā tumsā, bet tad – atkalatgriešanās pie cerības un mīlestības.

Dace Rukšāne: "Jānis. Elsbergs. Sarakstījis. Satriecošu. Grāmatu. Es ilgi, ilgi neatceros neko tādu, kas mani aizkustinātu tik ļoti kā krājums "Bez

variantiem" – viena no skaistākajām mīlas un dzīves pagājības lirikām, kādu nācies lasīt." ("Sestdiena")

Krājums izdots ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu.

Ēvalds Flisars

ALISE TRAKAJĀ ZEMĒ

No slovēņu valodas tulkojusi Māra Gredzena
Ilustratore Hana Tintore

Poterūnija atgādina mūsu pasauli, kaut gan šo zemi kartē neatradīsiet. Tā ir putekļaina sala okeāna vidū, kuras iemītnieki iztērējuši visus dabas resursus, izņemot mālam līdzīgo materiālu potiju. Lai galvaspilsēta Potingtona neiegrūtu tukšumā, kas veidojas zem tās pamatiem, ir nepieciešams aizvien vairāk atbalsta kolonnu, kuras, savukārt, tiek celtas no sadauzītiem potija izstrādājumiem. Uz šīs salas nokļūst Alise (pēc atgriešanās no Brīnumzemes) un viņas tēvocis Lēkātājs, kurš nolīgts, lai noturētu Poterūniju virs jūras līmeņa. Autori izklaidējošā veidā brīdina, ka zeme, uz kuras mēs stāvam, kļūst arvien plānāka un plānāka.

Grāmata izdota ar Slovēnijas republikas Grāmatu aģentūras (JAK) un Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstu.

Iva Bezinoviča-Haidona

MANA VECMĀMIŅA MANI NEPAZĪST

No horvātu valodas tulkojusi Santa Domijana-Zviedre

Runāt par slimībām, vecumu un nāvi nav viegli – īpaši ar bērniem, un šī grāmata var kļūt par labu palīgu sarunai par vecumu, mirstību un mūžīgo mīlestību.

Stāstiņā atainotas attiecības starp Emmu un viņas vecmāmiņu Zrinku, kura strauji sāk aizmirst cilvēkus un notikumus. Agrāk vecmāmiņa Emmai vienmēr atbildēja: "Labi!" – un viņas devās pārgājienos un nakšņoja teltī, skrēja un brauca ar riteņiem, peldējās jūrā, ierīkoja slēpņus un būvēja mājiņas kukaiņiem. Nekas nebija neiespējams! Vecmāmiņa visu zināja un varēja! Līdz kādu dienu vairs nevarēja. Bet mīlestība taču ir mūžīga!

Grāmata izdota ar Eiropas Komisijas programmas "Radošā Eiropa" un Latvijas Republikas Kultūras ministrijas atbalstu.

Jana Bauere

KĀ APSKAUT EZI

No slovēņu valodas tulkojusi Māra Gredzena

Ezis apmierināti dzīvo savu dzīvi līdz pat brīdim, kad viņu pārņem spēcīga vēlēšanās kādu apskaut. Viņš gribētu apskaut ziloni, lāci, bet kurš gan apskaus durstīgu ezi? Rādās, ka tāda drosminieka nemaz nav. Nabaga ezis ir gluži izmisis. Viņa draugs Pipe ķeras pie šo sarežģījumu risināšanas, un viss, protams, beidzas labi.

Šo sirsnīgo stāstu, kas paredzēts mazajiem lasītājiem no trīs gadu vecuma, sarakstījusi slovēņu rakstniece, redaktore un tulkotāja Jana Bauere (1975), Latvijā jau pazīstamās negantās Mežlaumiņas radītāja ("Mežlaumiņa Baigajā biezoknī" un "Mežlaumiņa un trakā ziema").

Grāmatai īpašu mīļumu piešķir slovēņu mākslinieka Petera Škerla ilustrācijas.

Grāmata izdota ar Slovēnijas Republikas Grāmatu aģentūras (JAK) un Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstu.

Nezini, ko uzdāvināt vectēvam vai vecmammai!?

Mums ir ideja!

Uzdāvēni albumu ar jautājumiem par viņu dzīvi. Vecvecāki un vecāki pierakstīs savus piedzīvojumus un atmiņas, kuras citādi mēs tā arī neuzzinātu.

albums "Saruna"

Gundega Šmite BRĪNIŠKĀ OPERAS PASAULE

Māksliniece Arta Ozola-Jaunarāja

Zinātniskais redaktors Andris Veismanis

JĀNIS ROZE

Izdevniecība "Jānis Roze" kopā ar komponisti un muzikologu Gundegu Šmiti un māksliniecību Artu Ozolu-Jaunarāju aicina iepazīt daudzveidīgo, tik krāšņo un bagāto operas žanru, kā arī nozīmīgākās operas pasaules un latviešu mūzikas vēsturē. Opera nav garlaicīga un sastingusi pagātnes palieka – tā ir dzīva, savijinojoša skaņa un krāsu pasaule, kas nebeidz mūs pārsteigt un iedvesmot. Lasiet, mielojiet acis un ieklausieties mūzikā!

Brīnišķā operas pasaule – kur ir tās noslēpums? Kāpēc opera jau gadsimtiem ilgi valdzina klausītājus? Opera ir skatuves mākslas žanrs, kas apvieno mūziku, aktiermākslu un vizuālo mākslu – būtībā multimediāla māksla, kas ļauj piedzīvot spēcīgas emocijas un vienlaikus ir ceļš uz jaunu pieredzi un zināšanām.

Operas pasaule ir ārkārtīgi bagāta un sena. Ja mēģinātu saskaitīt visas līdz mūsdienām tapušās operas, to būtu vairāki desmiti tūkstoši. Šajā grāmatā plašāk stāstīts par 35 operām, sākot no Klaudio Monteverdi "Orfeja", kas sarakstīta 17. gadsimtā un tiek uzskatīta par pirmo nozīmīgo operu mūzikas vēsturē, līdz pat latviešu komponistes Annas Fišeres "Koku operai", kas tapusi 2019. gadā un paredzēta iestudēšanai mežā, nevis uz opernama skatuves. Tā ir nozīmīgāko un spilgtāko operu izlase, kas sniedz priekšstatu par operas žanra attīstību, galvenajām tendencēm un pārsteidzošo, teju bezgalīgo dažādību. Daudzas no šīm operām ir iekļautas pasaulē visvairāk atskaņoto operu reitingos – tāpat klausītāju interese par tām nerimst, tās tiek mīlētas, sacerētas un iestudētas arvien no jauna visās pasaules malās.

Līdzās vispārīgam ievadam par operas žanra specifiku grāmatā var lasīt īsu aprakstu par katru operu – tās tapšanas stāstu, galvenās sižeta līnijas, mūzikas raksturojumu – un aplūkot mākslinieces Artas Ozolas-Jaunarājas veidotu krāšņu ilustratīvu atvērumu. Grāmatas beigās ir operas terminu skaidrojošā vārdnīca, uzziņas par komponistiem, kurās apkopti svarīgākie to dzīves un daiļrades fakti, kā arī personu rādītājs.

Katrai operai ir īpašas durtiņas – kvadrātkods, kas dod iespēju noklausīties operas fragmentu. Tomēr tas ir tikai sīka lauska no kopainas un nesniedz pilnu priekšstatu par operu. Gandrīz visām no grāmatā aprakstītajām operām ir brīvklausīšanās iespējas dažādās straumēšanas vietnēs, ko noteikti vajadzētu izmantot. Daudzus operas iestudējumus var noskatīties pilnībā.

Abas autores ir strādājušas pie šīs grāmatas ar lielu prieku un dedzību. Gundega Šmite raksta tā: "Ārpus mūzikas mani allaž ir iedvesmojušas citas mākslas formas: rakstniecība, vizuālā māksla. Operā to visu

var satikt. Piedzīvot labu operu nozīmē izjust vienotā sakausējumā vairākus mākslas veidus.

Opera ir tikpat sena, cik moderna. Rakstot šo grāmatu un noskatoties no jauna dažādu laikmetu operu izrādes, domāju par to, cik mainīga un jēgpilna var būt opera. Tā allaž iegūst jaunus vaibstus, saglabājot žanra pamatelementus, un joprojām nezaudē aktualitāti. Tas ir spēcīgākais mākslinieciskās izteiksmes veids.

Jūtos ļoti pateicīga izdevniecībai "Jānis Roze" par ierosmi uzrakstīt šo grāmatu. Tas bija īstēni aizraujošs piedzīvojums – izsekot operas pārvērtībām četru gadsimtu garumā caur dažādu izcilu operu prizmu. Procesa laikā mani allaž pārsteidza nule tapušās Artas ilustrācijas – tajās saskatīju neparastu fantāzijas lidojumu un absolūti krāšņu pārļaicīgumu. Ļoti ceru, ka šī grāmata atvērs vai paplašinās sirdis uz operu gan gados jauniem, gan pieaugušiem lasītājiem."

Savukārt māksliniece Arta Ozola-Jaunarāja izsakās tā: "Darbs pie grāmatas "Brīnišķā operas pasaule" bija ilgs – 2 gadi. Gundega rakstīja stāstus par operām, bet es domāju, kā to parādīt bildēs. Ilustrācijas veidoju atvērumā, lai lasītājs/skatītājs varētu netraucēti nokļūt šajā brīnumu pilnajā pasaulē, un, jā, skatuve taču arī ir horizontāla. Operas tēma ir ļoti iedvesmojoša un rosina fantāziju. Iztēlojos, ka veidoju uzvedumu katrai operai, un centos darīt to tā, lai lasītājam ne mirkli nebūtu garlaicīgi un viņš gribētu nokļūt operas brīnišķajā pasaulē un izstaigāt visas takas. Grāmatā ir ļoti neparasta operu izlase – ir gan tādas, ko zina gandrīz katrs, piemēram, "Karmena" un populārās Mocarta operas, gan tādas, par kurām iepriekš nebiju dzirdējusi. Dažas operas ir diezgan baisas, citas neparastas – kā "Koku opera", kas gandrīz nemaz nelīdzinās klasiskajai operai.

Sadarbība ar Gundegu bija izcila, viņa ir ne tikai komponiste, bet arī lieliska rakstniece, viņas stāsti ir aizraujoši un ļaus mums vēl vairāk iemīlēt operas pasauli, un, iespējams, aizvedīs apskatīties to visu arī "dzīvajā!"

Gundega Šmite ir klasiskās laikmetīgās mūzikas komponiste, muzikoloģe un pedagoģe, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas Akadēmijas docētāja, vairāku kompozīcijas meistarklašu vadītāja. Viņas mūzika tiek regulāri atskaņota gan Latvijā, gan ārvalstīs. Viņa ir sadarbojusies ar Latvijas, Berlīnes, Zviedrijas radio kori, *BBC Singers*, Stokholmas saksofonu

kvartetu, *Ensemble Lucilin* (Beļģija), BIT20 (Norvēģija), *Dissonart ensemble* (Grieķija), u. c. Ieguvusi Lielo Mūzikas Balvu (2019) kategorijā "Gada Jaundarbs".

2013. gadā Gundega ir aizstāvējusi doktora disertāciju par dzejas un mūzikas mijiedarbi latviešu laikmetīgajā kormūzikā, un savas literārās iemaņas slīpējusi Literārajā Akadēmijā un "Satori" autoru nometnēs. 2022. gada nogalē viņa debitēja literatūrā ar miniatūru krājumu "Grieķu svīta" (Jānis Roze), kas tika nominēts Latvijas Literatūras Gada balvai par labāko debiju.

Māksliniece Arta Ozola-Jaunarāja beigusi Rīgas Lietišķās mākslas vidusskolu un Latvijas Mākslas akadēmijas Grafikas nodaļu, ieguvusi Humanitāro zinātņu maģistra grādu vizuāli plastiskajā mākslā (2003). Radoši izpaudusies dažādās grafikas jomās, veidojot reklāmas un grafisko dizainu, pastmarku un monētu dizainu. Bijusi žurnāla "Rīgas Modes" mākslinieciskā redaktore (1989–1990). Vairākus gadus darbojusies grāmatu konkursa "Zelta ābele" žūrijā, bijusi arī starptautiskā Baltijas valstu grāmatu konkursa žūrijā (2014). Grafikas, miniatūrgrafikas un grāmatu mākslas izstādēs piedalās kopš 1986. gada. Vairākkārt ieguvusi balvas konkursā "Gada skaistākā grāmata" (2001–2005) un 2008. gadā – galveno balvu grāmatu mākslas konkursā "Zelta ābele".

Izdevniecībā "Jānis Roze" iznākušas divas Artas ilustrētas grāmatas jaunajiem lasītājiem: Margaritas Boēras-Benidiras "Brīnumakmens" (2007) un Jura Zvirgzdiņa "Rīgas runča Maurīcija piedzīvojumi" (2012).

Grāmata izdota ar Rīgas domes, Valsts kultūrkapitāla fonda un Akka/Laa atbalstu.

Foto: Jānis Porietis

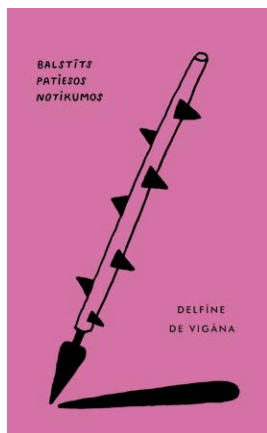
Foto: Gvido Kajons

DRĪZUMĀ

Delfīne de Vigāna

BALSTĪTS PATIESOS
NOTIKUMOS

No franču valodas tulkojusi Inta Šmite

Informācijas un izklaīžu pārpilnības laikmetā, kad sabiedrība, šķiet, arvien biežāk pieprasa ko patiesu un nesamākslotu, kaut ko "balstītu patiesos notikumos", starptautiski atzītā franču rakstniece Delfīne de Vigāna, neatkāpjoties no sava lakoniski kompaktā un vienlaikus literāri spilgtā stila, piedāvā

psiholoģisku trilleri, kurā autore kā uz naža asmens balansē uz traušlās un šaurās robežas, kas šķir realitāti no ficijas.

Līdzīgi kā citos Vigānas darbos, arī romāna "Balstīts patiesos notikumos" galvenā varone nonākusi sarežģītā situācijā un spiesta pārvarēt emocionālu krīzi. Iepriekšējā romāna milzīgo panākumu pārņemta, pārgurusi un "baltās lapas sindroma" nomocīta, rakstniece Delfīne sastop L. – noslēpumainu, valdzinošu un ar neparasti asu intuīciju apveltītu sievieti, kura lēnām, bet apzināti rakstniece dzīvē iekaro nozīmīgu lomu. Taču, kad L. jau kļuvusi teju neaizstājama, šīs neparastās draudzības intensitāte sāk gūt aizvien bīstamākas izpausmes. Jo ciešāk savijas abu dzīves, jo vairāk L. apdraud Delfīnes – rakstniece un personības – identitāti.

Meistarīgi veidotajā psiholoģiskajā trillerī saplūst fakti un iztēle, realitāte un māksla. Delfīne de Vigāna radījusi biedējošu, mānīgu meta-ficiju: rēgainu vīziju par valdzinājumu un nodevību; grāmatu, kas savā alkainajā izsalkumā pēc patiesības ievēl arī lasītāju – vienlaikus neizlaižot no saviem valgiem.

Šķiet, gandrīz ikvienam kaut reizi nācies nonākt pie atziņas, ka dzīve mēdz būt vēl neparastāka un

dažkārt pat biedējošāka par izdomātiem stāstiem grāmatās. Delfīnei de Vigānai ir izdevies ietvert šo, kā liecina nosaukums – daiļliteratūru, kas balstīta patiesos notikumos, – vienlaikus realitātes un noslēpumainības plīvurā. ļaujot lasītājiem atšķetināt stāstu par biedējoši toksisku draudzību un realitātes patieso seju.

Jau drīz pēc grāmatas publicēšanas 2015. gadā, tā guva milzu panākumus ne tikai autore dzimtajā valstī, bet arī visā pasaulē. Romāns tulkots vairāk nekā divdesmit valodās, bet tā tirāža Francijā vien pārsniedusi pusmiljonu eksemplāru, atnesot autorei prestižas balvas – *Le Prix Renaudot* un *Le Prix Goncourt des Lycéens*.

Delfīne de Vigāna (1966) ir viena no spilgtākajām franču mūsdienu rakstniecēm, kuras psiholoģiskie romāni izraisījuši lielu interesi un piesaistījuši simtiem tūkstošu lasītāju gan dzimtenē, gan citās valstīs. Savos darbos autore meistarīgi sapludina faktus un ficiju, pievēršas šokējošiem privātās dzīves aspektiem, ar ķirurga precizitāti un hipnotizējošu stāstnieces prasmi ievēl lasītāju sižetā, savērpjot veselu pārdomu un emociju virpuli. Latviešu lasītājiem jau pazīstami viņas darbi "Lojalitātes" (2020), kas ieņēma 2. vietu BJVŽ Vecāku žūrijas vērtējumā, "No un es" (2021) un "Bērni ir karaļi" (2022). Par grāmatu "No un es" 2021. gadā autore un talantīgā tulkojēja Inta Šmite saņēma starptautisko Jāņa Baltvilka literāro balvu par gada labāko bērnu un jauniešu literatūras tulkojumu, BJVŽ 2022. gada 15+ vecuma grupa to ierindoja godpilnajā 3. vietā. Romāns "Bērni ir karaļi" iekļauts BJVŽ 2023. gada kolekcijā.

Tāpat kā līdz šim "Jāņa Rozes apgādā" iznākušās Delfīnes de Vigānas grāmatas, arī romāna "Balstīts patiesos notikumos" vizuālo noformējumu radījusi daudzsoļošā ilustratore Lote Vilma Vītiņa (1993).

JAUNUMS

"JĀNIS ROZE"

PIEZĪMJU KALENDĀRI

2024. GADAM

Piezīmju kalendāri pieejami grāmatnīcās
"Jānis Roze" un janisroze.lv

Ēlina Kullhēda

EIFORIJA

No zviedru valodas tulkojusi Jolanta Pētersone

Labas daiļliteratūras cienītājiem izdevniecība “Jānis Roze” gadumijā sarūpējusi iepazīšanos ar visā pasaulē atzītās un godalgotās zviedru rakstnieces Ēlinas Kullhēdas pirmo prozas darbu pieaugušajiem – romānu par Silviju Plātu “Eiforija”. Lai gan tā sižets atspoguļo notikumus pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados, tā caurviju tēmas ir tikpat aktuālas arī mūsdienās.

“Eiforija” ir zviedru autore iztēlē tapis vēstījums, ko iedvesmojis dzejnieces un rakstnieces Silvijas Plātas dzīves pēdējais gads. Viņas dzīve uzplaukst spožumā un solījumos, tomēr to sagrauj nodevība un pienākumu nepārejošais spiediens. Iepriekš gluži vai pastorālā un idilliskā ģimenes dzīve pamazām pārvēršas par slazdiem, un Silvijai nākas cīnīties starp sievas un mātes pienākumiem un vēlmi darīt un arī būt kam daudz vairāk. Spraigā, savīļojošā un plūstošā stāstījumā lasītājiem ir iespēja iepazīt šo pasaulē it kā jau tik labi zināmo personību – Silviju Plātu –, kura

caur Kullhēdas radošā talanta prizmu atklājas kā izmisīga, satraukta, greisirdīga un nereti pat impulsīva būtne, kuras emocijas te smeldz kā uzplēsta brūce, te mutuļo kaisles pārpilnībā, vienlaikus iedvesmojot sacerējumiem, kas pasaules literatūrā ir ieņēmuši nozīmīgu un neaizstājamu lomu. Romānā spilgti parādīta arī Plātas arvien pieaugošā mīlestība pret bērniem un neapmierinātība ar vīru – arī rakstnieka – Teda Hjūza nevēlēšanos dalīt atbildību.

Zviedru rakstniece Ēlina Kullhēda (*Elin Cullhed*, 1983) ir dzimusi Upsalā un savu profesionālo karjeru sāka kā skolotāja un pēcāk kultūras žurnāliste, rakstot izdevumam *Upsala Nya Tidning*. Literatūrā Kullhēda sevi pieteica 2016. gadā ar kritiķu atzinīgi novērtēto debijas darbu “Dievi” (*Gudarna*) – romānu jauniešiem par mūsdienu pusaudžu dzīvi. Savukārt rakstnieces otrais romāns “Eiforija” (*Eufori*, 2021) ir proza pieaugušajiem un atnesa viņai pasaules slavu – grāmata kļuva par vienu no kritiķu atzītākajiem 2021. gada romāniem un ieguva vairākas prestižas godalgas, tostarp ikgadējo Zviedrijas “Augusta balvu” par labāko 2021. gada daiļliteratūras darbu, kā arī tulkota nu jau 26 valodās.

2023. gada maijā Kullhēda piedalījās Tallinas literārajā festivālā *HeadRead*, kur izdevniecības “Jānis Roze” izpilddirektorei Renātei Punkai bija iespēja klātienē pārliecināties, cik ieinteresēti un aizrautīgi romānu uztver igauņu lasītājas, kā arī tikties ar autori privātā sarunā.

Kullhēda neslēpj, ka pamudinājumu rakstīt devusi arī pašas personīgās dzīves pieredze – arī viņas vīrs ir Zviedrijā labi zināms un populārs rakstnieks, kurš ilgāku laiku arī aktīvi darbojies starptautiskā literātu organizācijā – tāpat atzīts un ļoti aizņemts cilvēks. Pārim ir vairāki bērni un tieši laikā, kad viņi bija mazi, arī Ēlinai Kullhēdai modusies vēlme apliecināt sevi literatūrā, un bijis jāsaskaras ar skaudro dilemmu – kā apvienot sievas un mātes pienākumus ar radošo darbu. Taču īsto balsi savam vēstījumam nav izdevies atrast uzreiz. “Sāku rakstīt pavisam citu grāmatu, taču rezultāts mani neapmierināja. Tolaik daudz domāju par Silviju Plātu, kuras liktenis un sarakstītais uz mani bija atstājis dziļu iespaidu. Piepeši sapratu – caur Silvijas stāstu varu lieliski parādīt arī savas izjūtas, un izrādījās, ka ar tām var identificēties arī daudzas

citas lasītājas.” Romāna tapšanas procesā Kullhēda pārslasījusi gan visu Plātas literāro mantojumu, gan daudz viņai veltītu pētījumu, iedvesmojusies no rakstnieces dienasgrāmatām, krietni palīdzējis fakts, ka neilgi pirms tam publicēti līdz šim plašākai sabiedrībai nezināmi materiāli par Plātas biogrāfiju, viņas sarakste ar kādreizējo psihologu. Tas palīdzējis atrast īsto stīgu, pareizo izteiksmes veidu, lai romāns vienlaikus gana precīzi atainotu aprakstītā laikposma svarīgākos notikumus un kopējo gaisotni, tomēr būtu autonoms, mūsdienīgs mākslas darbs par radošas sievietes vietu un tiesībām daudz plašākā kontekstā. “Es ļoti vēlējos, lai mans vīrs saprot, ko pārdzīvoju un ko jūtu, tomēr vienlaikus apzinājos, ka nespēju izteikt savu pieredzi, jo nespēju izprast pati sevi. Turklāt biju tik nogurusi, ka man vienkārši nebija spēka runāt un stāstīt par savām sajūtām. Šādā stāvoklī man vajadzēja vienkārši rakstīt. Tāpēc caur Silvijas likteni atklāju tik daudz!”

Ēlina Kullhēda atzīst, ka labi apzinājusies risku un izaicinājumus, kas rodas, rakstot par reālu personību dzīvi, – sevišķi tādēļ, ka Silvijas Plātas biogrāfija un viņas attiecības ar Tedu Hjūzu ir plaši iztīrītas gan akadēmiskajā vidē, gan populārajā kultūrā. Tomēr šo izaicinājumu viņa uztvēra kā pamudinošu, ne ierobežojošu. Romānā “Eiforija” Ēlina Kullhēda ļauj ikvienam iejusties emocionālajā gaisotnē, kādā pēdējo mūža gadu pavadīja anglosakšu pasaulē ļoti populārā literāte Silvija Plāta. Ar dzīvi apliecinot un dedzīgas prozas spēku Kullhēda ataino talanta radošo centieni cīņā ar māsaimnieces eksistenci ģimenē, kurā sapņi un izmisums vienlaikus iedvesmo un iznīcina.

“Lielu atzinību saņēmušais zviedru rakstnieces romāns vēsta par Plātas pēdējo gadu, tas rakstīts no galvenās varones skatpunkta un pārpilns ar pašas Plātas radīto tēlainību. (...) Kullhēdas ieguldījums ir piešķirt vēstījumam veselo saprātu, ar kādu romānā var aprakstīt laulību dzīves pirotehniskos efektus, palēnināt stāsta ritmu un pievienot tam pilnību un daudzdimensionalitāti, kādu savai laulībai nespēja piešķirt Plāta un Hjūzs. Bezbailība ir obligāts priekšnoteikums: bez visaptverošas pašpārliecinātības, kāda vērojama šajā romānā, to vispār nebūtu jēgas rakstīt. Manuprāt, Kullhēdai ir izdevies radīt īsti mūsdienīgu grāmatu. (...) Viņai bijis pa spēkam parādīt radīšanas brīnumu.”

The Guardian (Lielbritānija)

“Ēlinas Kullhēdas romāns (...) iekaro pats savu mītogrāfisku statusu. (...) Tas ir simbolisks jaunas

sievietes portrets, kura nopūlas savienot laulību un mātes pienākumus ar radošo karjeru. Kaut gan Plāta 20. gadsimta piecdesmitajos gados tika pakļauta diskriminācijai dzimuma dēļ, Kullhēda vairās no pārlieku sīkām vēsturiskām detaļām, vispārinot galvenās varones pieredzi. Man ir aizdomas, ka šī grāmata – kas saņēmusi prēmijas un ļoti pieprasīta Eiropā, kur Plāta nav tik plaši zināma kā angļiski runājošajā pasaulē – uzrunās tās jaunās sievietes, kuras arī mūsdienās piedzīvo, kā pēc bērnu piedzimšanas sašķobās dzimumu līdztiesība.”

The Times Literary Supplement (UK)

Izlasot romānu vienā piegājienā, nav grūti ļauties ilūzijai, ka par sevi raksta pati dzejniece. Rezultātā lasītājs pilnībā iegrimst Silvijas pretrunu plosītājā, liesmojošajā pasaulē, viņas izmocītās dvēseles dziļēs. (...) Plātas dzīve līdz pat skumjajam epilogam, kas vēl arvien tik spēcīgi rezonē mūsdienu cilvēku iztēlē, šķiet tik tuva, ka vienlaikus atgrūž un neatvairāmi pievelk. Kullhēdai to izdevies atspoguļot atbruņojošas intimitātes valodā, pārdošā un izmisīgā, un, jo tuvāk nonākam bezdibenim un nāvei, jo dzīvīgāka un griezīgāka tā kļūst.

“Eiforija” ir ar debešķīgas laimes mirkļiem caurstīgots sāpju kliedziens, nokāpšana depresijas dziļumos un pacelšanās mākslinieciskās jaunrades augstumos, pļauka sejā piedienībai un postam, ko spēj nodarīt sabiedrība, kurā indivīdi ieslodzīti stingri noteiktu lomu sprostā. Kullhēda spējusi piešķirt Plātai tik spēcīgu un mūsdienīgu balsi, kas ietiecas dziļi personīgajā pieredzē un vienlaikus runā par visām sievietēm, kam katru dienu ir jāizvēlas starp ambīcijām un ziedošanos ģimenei.

Un, lai gan mēs jau zinām, kā šī biogrāfija noslēdzās, atkal izsekojot tās posmiem, izgaismojas gan cilvēciskie aspekti stāstam, kas gadu desmitiem tinies leģendu plīvurā, gan tiek izceltas grūtības un problēmas, ar kādām ne tik ekstrēmā veidā saskaras daudzas sievietes, un Kullhēda savā ziņā vēlas pastiept viņām pretī roku, literatūrā piedāvājot tiltu uz jaunām iespējām.

Pulp (Itālija)

“Kullhēda dāvājusi Plātai modernu balsi. (...) “Eiforija” galvenokārt ir ritmisks, skaists teksts, kas mūs mudina lasīt Plātu pa jaunam.”

Dagbladet (Norvēģija)

Romāns izdots ar Zviedrijas Mākslas padomes un Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu.

Lieliskas cenas iemīļotām grāmatām

Jaunas grāmatas zem eglītes

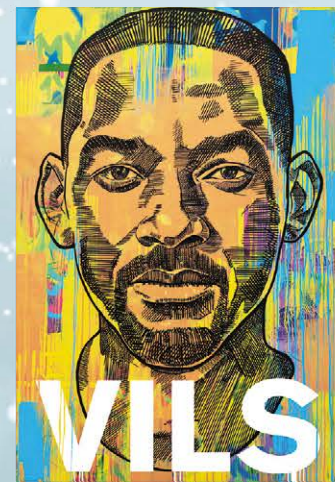
19.65
12.85

16.75
10.95

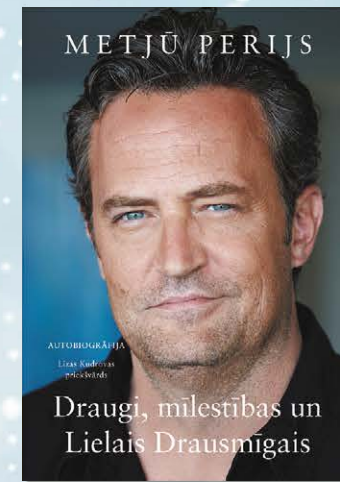

29.95
19.65

Neizskaistināts stāsts par aktiera un mūziķa Vila Smīta ceļu uz kino un mūzikas industrijas virsotnēm.

23.25

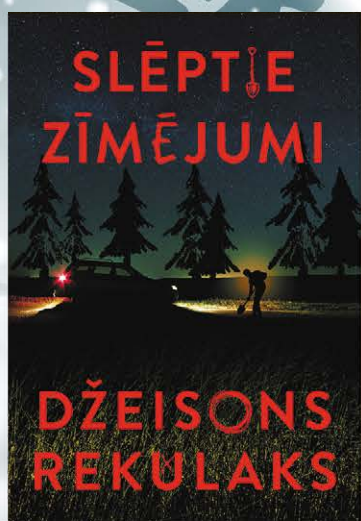
Godīga un dziļi personiska slavenā seriāla "Draugi" aktiera Metjū Perija autobiogrāfija.

22.35

Izklaidējoša, asprātīga un kodolīga biogrāfija ikvienam "Harija Potera" grāmatu un filmu fanam.

19.25

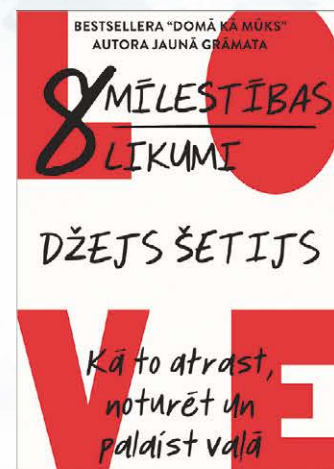

20.45
8.95

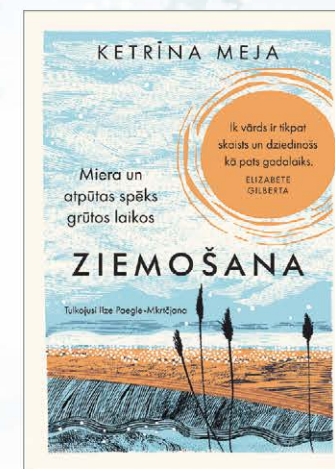
20.45
13.45

mtkstie vaki

Bestsellera "Domā kā mūks" autora Džeja Šetijs jaunā grāmata, kas meklē atbildes uz jautājumu – kā labāk mīlēt sevi, savu partneri un apkārtējo pasauli?

20.50

Iejūtīga meditācija par dzīves tukšajiem periodiem un laiku, kad jāuzmeklē drošs patvērumš, lai atgūtos un parūpētos par sevi.

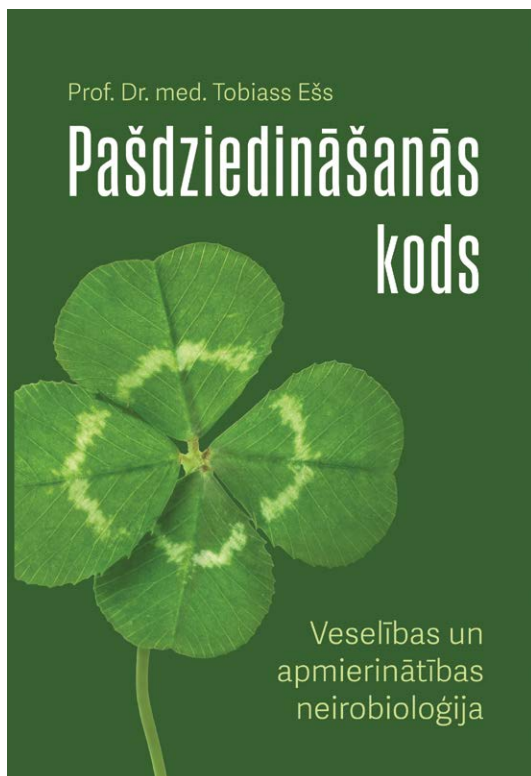
17.75

Akcijas laiks: 01.-31.12.2023.

PAŠDZIEDINĀŠANĀS KODS VESELĪBAS UN APMIERINĀTĪBAS NEUROBIOLOĢIJA

PĀRDOŠANĀ NO 15. DECEMBRA

Ar grāmatas autoru, praktizējošu ģimenes ārstu, neurozinātnieku, veselības un laimes pētnieku, profesoru un medicīnas zinātņu doktoru Tobiasu Ešu (*Tobias Esch*) sarunājās grāmatas tulkotāja Laura Tidriķe.

Foto: @Bjoernwunderlich.de

Eša kungs, kas tas ir – pašdziedināšanās kods? Daudi noteikti domā, ka tas ir saistīts ar ezoterikas pasauli vai slepenām zināšanām.

Nē, ar ezoteriku šeit nav nekādas saistības! Pašdziedināšanās ir

organisma spēja tikt galā ar slimībām un atveseļoties. Ikviens noteikti ir pieredzējis, kā sadzist brūces vai saaug laužti kauli. Tāpat mēs tiekam galā arī ar saaukstēšanos. Visi šie piemēri stāsta par to, kā izpaužas organisma pašdziedināšanās spējas, mēs varam arī teikt, ka šī spēja pieder pie mūsu "pamataprīkojuma", ar kuru nākam šai pasaulē, – mūsu organisms darīs visu, kas tam būs pa spēkam, lai atjaunotu veselīgu līdzsvaru un, ja nepieciešams, sevi izdziedinātu. Veselība nav statisks stāvoklis, bet gan process. Protams, ir faktori, kas vājina pašdziedināšanās spēkus, piemēram, hronisks stress vai nepilnvērtīgs uzturs. Taču ir arī faktori, kas tos stiprina, piemēram, atpūta un labs miegs. Mēs visu laiku svārstāmies starp veselības un slimības poliem.

Vai tas nozīmē, ka saslimstot varam pajauties tikai uz saviem pašdziedināšanās spēkiem?

Es efektīvu ārstēšanos salīdzinu ar trejkāju ķeblieti. Pirmā kāja simbolizē to, ko ārsts *dara* ar pacientu – nosaka diagnozi, veic rentgena uzņēmumus vai pat operāciju. Otrā kāja atbild par visu, ko pacients *saņem* no ārsta – zāles, specifisku terapiju vai citus ārstniecības līdzekļus. Savukārt trešā ķeblieta kāja – tas ir viss, ko pats pacients *dara* savā labā. Tā ir aktīva pacienta iesaistīšanās ārstēšanā. Ķeblieti būs stabils tikai tad, ja tas stāvēs uz trim kājām. Tāpēc uzskatu, ka ārstam jādara viss, lai aktivizētu pacienta "iekšējo ārstu".

Kas tad ir "iekšējais ārsts"?

"Iekšējais ārsts" – tas ir cilvēka dabiskais pašdziedināšanās potenciāls. Es kopā ar kolēģiem jau vairāk nekā 25 gadus pētīju stresu un tā pārvarēšanas iespējas, tāpat arī to, kā darbojas "iekšējais ārsts". Lai viņš varētu veikt savu darbu, ir nepieciešams laiks, miers un telpa. "Iekšējais ārsts" atspoguļo ciešo saikni starp prātu un ķermeni un pievērš īpašu uzmanību tam, kā prāta stāvokļi ietekmē veselību. Tāpēc labas medicīnas uzmanības centrā atrodas cilvēks ar saviem resursiem, un ārstu uzdevums ir pacientā

radīt pārliecību, ka viņš savas veselības labā pats var izdarīt ļoti daudz.

Kas ir tas, ko mēs varam darīt savas veselības labā?

Ir zināms, ka cilvēks, kas nodarbojas ar sportu, ne tikai stiprina savu organismu un kļūst fiziski spēcīgāks. Sportošanas laikā izdalās arī ziņotāji, kas mazina bailes, stresu, asinsspiedienu un cukura līmeni asinīs, kā arī kavē iekaisuma procesu attīstību. Tātad šīs ziņotāji pamodina mūsu "iekšējo ārstu". Fiziskās aktivitātes ir viens no četriem balstiem, kas stiprina pašdziedināšanās spēkus un palīdz mūsu "iekšējam ārstam" strādāt. Pārējie trīs balsti ir veselīgs uzturs, stresu mazinoša rīcība un regulāra atslābināšanās.

Kā "iekšējais ārsts" palīdz tikt galā ar slimībām?

Piemēram, vairāk nekā 80% no 2. tipa diabēta saslimšanas gadījumiem ir saistīti ar dzīvesveidu. Slimniekiem pasliktinās dzīves kvalitāte, laika gaitā tiek diagnosticētas vēl citas spēcīgas blakus slimības, dažkārt, slimībai progresējot, pacients kļūst akls vai ir nepieciešama ekstremitāšu amputācija. Taču slimības sākumstadijā pacienti paši var darīt daudz, lai mazinātu slimības simptomus. Nereti ir iespējams arī izveseļoties pavisam. Tas attiecas arī uz citām "civilizācijas slimībām" – sirds un asinsvadu slimībām, dažādu veidu sāpēm, kuņģa un zarnu trakta slimībām un lieko svaru.

Ir skaidrs, ka fiziskās aktivitātes un veselīgs uzturs mūs ietekmē pozitīvi. Taču kā stresa mazināšana veicina pašdziedināšanās spējas?

Hronisks stress ir lielākais pašdziedināšanās spēku sabotieris. Evolūcijas gaitā stress ir izveidojies kā organisma reakcija uz situāciju, kas apdraud mūsu dzīvību. Mēs uzraujam plecus, lai aizsargātu sprandu. Rezultātā mēs ciešam no sasprindzinājuma. Mēs sasprindzinām rumpja muskulatūru, lai aizsargātu iekšējos orgānus, tāpēc elpojam sekli. Asinis sabiezē, lai mēs savainojuma dēļ nenooasiņotu. Gremošana apstājas. Stresa hormons kortizols sniedz mums spēku ārkārtas situācijā cīnīties vai bēgt, taču tajā pašā laikā tas kavē imūnsistēmas darbību. Parasti ķermenis pēc piedzīvota akūta stresa nomierinās, taču mūsdienās mēs pamatā ciešam no psihosociāla stresa, stresa darbā vai ģimenē – tās isti nav dzīvību apdraudošas situācijas. Taču smadzenes neatšķir reālu apdraudējumu no tāda, ko tikai iedomājamies.

Tāpēc bieži vien mēs ciešam no hroniska stresa. Organisms visu laiku atrodas ārkārtas stāvoklī, un tam vispār vairs nav laika atjaunoties. Daudzi cilvēki to nemaz neapzinās. Viņi dodas pie ārsta, nevis kaut ko maina savā dzīvesveidā. Pētījumi liecina, ka divi no trim pacientiem, kuri vērsas pie ģimenes ārsta, cieš no sūdzībām, kas ir saistītas ar stresu: neskaidras sāpes mugurā, zarnu darbības traucējumi, sirds un asinsvadu problēmas. Lai arī stress šīs sūdzības tieši neizraisa, taču tas veicina to attīstību.

Tas nozīmē, ka mums vajadzētu pilnībā atbrīvoties no stresa?

Stresa pētnieki mūsdienās vairs nerunā par labo un sliktu stresu, bet par to, cik labi spējam to kontrolēt, un vai stresam ir sākums un beigas. Spēcīgākais faktors, kas izraisa stresu, ir tuva cilvēka zaudējums. Taču arī kāzas vai Ziemassvētku svinības izraisa spēcīgu stresu. Ja mums vairākas reizes gadā vajadzētu precēties vai svinēt Ziemassvētkus, visticamāk, mums visiem būtu augsts asinsspiediens. Tātad arī pozitīvam stresam var būt negatīvas sekas. Taču dzīve pilnīgi bez stresa ir utopija. Tas pat nav vēlams un nav jēgpilni. Stress pieder pie dzīves, un tas arī nav nekas sliktas. Tieši pretēji – stress ir veselīgs un laimīgas dzīves daļa. Ir nepieciešami izaicinājumi, lai mēs varētu augt, apgūt jaunus spējas, iemācītos risināt problēmas, izmēģinātu jaunus ceļus, atklātu savu potenciālu un pilnveidotos. To visu nevar izdarīt bez stresa.

Ko Jūs pats darāt, lai būtu vesels?

Tās ir daudzas mazas lietas. Piemēram, es vienmēr izkāpju no sabiedriskā transporta vienu pieturu ātrāk, nekā man vajadzētu. Uz universitāti dodos ar divriteni. Izmantoju kāpnes, nevis liftu. Man uz galda ir smilšu pulkstenis, kurš atgādina, ka ik pēc 30 minūtēm piecas minūtes ir jāizkustas. Ja man iepļānāta tikšanās, es veltu laiku, lai tai sagatavotos. No rītiem es meditēju un nodarbojos ar jogu.

Vai tā būtu laba veselības recepte ikvienam?

Katram noteikti būs sava veselības recepte. Ir svarīgi uzdot sev jautājumus – kas varētu būt mans ceļš, kādi ir mani resursi, ko es varu darīt savā labā, par pamatu ņemot minētos četrus balstus, kas stiprina manus pašdziedināšanās spēkus. Pamodiniet savu "iekšējo ārstu" un ļaujiet viņam izrakstīt Jums labāko veselības recepti!

TRRRAKOTI LABS SVĒTKU PIEDĀVĀJUMS

IZGLĪTOJOŠA spēle par atkritumu šķirošanu

ĶER CIET SPĒLI AR JĒGU!

Spēli var iegādāties grāmatnīcās "Jānis Roze" un e-veikalā janisroze.lv

GRĀMATU JAUNUMI

Stefānija Marija Torntone ŽAKLĪNA KENEDIJA. NESTĀVĒŠU ĒNĀ

Kad Žaklīna satiek daudzsološo senatoru Džeku Kenediju, šķiet, viņu mīlestība spēš pārvarēt jebkurus šķēršļus. Tomēr, kļūstot par Baltā nama pirmo lēdiju, Žaklīnai Kenedijai nākas saskarties ar realitāti. Lai gan no malas pirmās lēdijas dzīve Baltajā namā var šķist spozmes pilna, tikai retais nojauš, ko viņai nākas pārdzīvot. Žaklīna vienmēr ir gribējusi lielu un satīcīgu ģimeni, bet viņai jāpieņem lēmums, vai palikt ar neuzticīgu vīru, kuru viņa patiesi mīl, un atbalstīt viņa karjeru, vai arī doties prom un sākt dzīvi no jauna. Viņa saprot, ka vīra karjera ir daudz svarīgāka par viņu laulību, bet vai tiešām viņai nav lemts būt laimīgai?

Rasa Bugavičute-Pēce, Sandis Pēcis PUKSĪTIS

Ezītis Puksītis dzīvo Melleņu ieplakā kopā ar mammu un tēti. Viņam ir draugi, klasesbiedri un kaimiņi, ar kuriem kopā gatavoties Ziemassvētkiem. Tā Puksītim rodas daži jautājumi par piparkūkām, karstā dzēriena recepte, svētku dekorācijas un jaunas zināšanas par sirsniņo kopabūšanas lietu.

Grāmatas izdošanu atbalstījis Valsts kultūrkapitāla fonds.

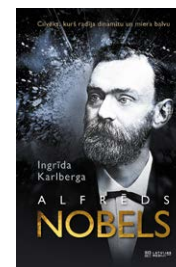

Anna Sofija Žuano DEJA, MĪLA, PARĪZE

Skūpstī, kruasāni, balets, mākslas noslēpumi, un tas viss – Mīlestības pilsētā Parīzē

Septiņpadsmit gadus vecā Mia ir talantīga balerīna, kura sapņo reiz dejot Amerikas lielākajā baleta teātrī. Viņa ir ieradies Parīzē, lai piedalītos prestižā vasaras deju programmā, un viņai ir sešas nedēļas, lai iegūtu iespēju uz noklausīšanos.

Taču Parīzē Mias apņēmība pievērsties tikai treniņiem tiek krietni vien pārbaudīta. Kopā ar apburošo Luiju viņa iepazīst Parīzi un atklāj tās noslēpumus. Kad Mias baleta karjerai, kam viņa veltījusi visu dzīvi, draud pienākt beigas, meitenei jāsaprot, kas tieši dzīvē ir vissvarīgāks.

Ingrida Karlberga ALFRĒDS NOBELS

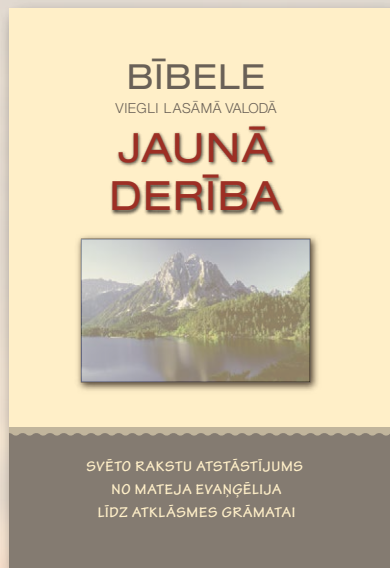
Izgudrotājs, ķīmiķis Alfrēds Nobels kļuva bagāts, pateicoties dinamīta izgudrošanai, tomēr slepenībā rakstīja dzeju un sapņoja par mieru uz zemes. Zviedru žurnāliste Ingrida Karlberga atklāj pārsteidzošu un pat mazliet neticamu stāstu par cilvēku, kurš radījis pasaulē pazīstamāko un iekārotāko apbalvojumu.

Autore grāmatā detalizēti seko Alfrēda Nobela un viņa ģimenes dzīvesstāstam, ne tikai ļaujot lasītājam sajust dižgara laikmetu un tā atmosfēru, bet arī nevairoties no līdz šim pieklusinātām tēmām viņa biogrāfijā: ilgtermiņa romantiskā sakara ar austrieti Sofiju Hesu un nesaskaņām ģimenē, kas sekoja pēc Nobela testamenta nolasišanas.

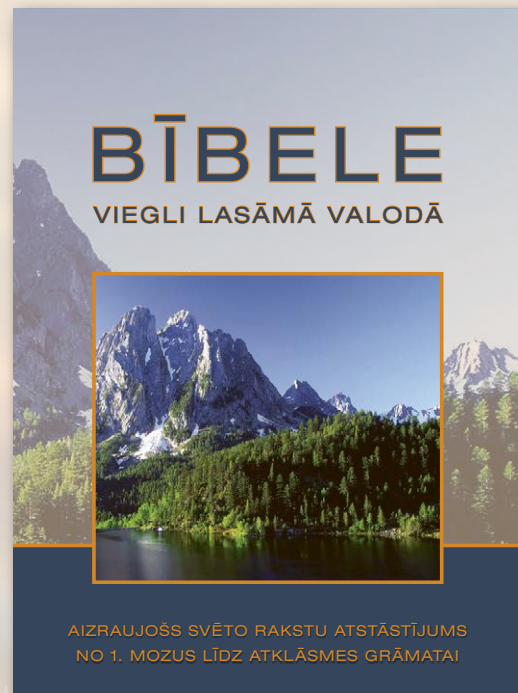
No trūcīgās bērnības Stokholmā cauri ģimenes traģēdijām, romantiskām sakāvēm, panākumiem un nodevībām līdz pat Nobela nāvei Sanremo autore izgaismo notikumiem bagāto un dramatisko dzīvi.

Grāmatas tulkojums tapis ar Zviedrijas Mākslas padomes (Kulturrådet) finansiālu atbalstu.

DIEVS ir MĪLESTĪBA

“Bībele viegli lasāmā valodā” plūstoši un vienkārši vairāk nekā 365 īsās nodaļās pārstāsta kanonisko Bībeles saturu.

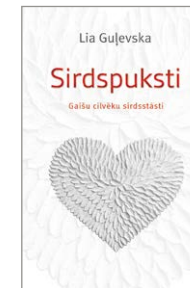
Kāpēc puīši ir tik dīvaini?

Atšķetiniet šo noslēpumu! Valsts mēroga zinātniska aptauja un neformālas intervijas sniegs jums pilnīgi jaunu ieskatu pusauģu puīšu prātos.

Jūs uzzināsiet, ka

- Viņus neuztrauc, ja viņi patīk nedaudziem, bet nepatīk daudziem... kamēr vien tie visi viņus ciena;
- Viņu pašapziņa ir liela kā Āfrika (taču tikpat liela ir viņu nedrošība);
- Viņi slēpj savas patiesās jūtas aiz skarbas ārienes;
- Viņus pievelk skaistas meitenes, bet viņi grib arī atrast neapstrādātu dimantu;
- Viņi patiesībā grib apprecēt jaunavu;
- Viņi tikai grib, lai jūs esat jūs pašas.

Tās ir jaunākās ziņas, kuras jūs jau sen gribējāt dzirdēt! Jūs ne tikai sāksiet saprast *puīšus*, bet arī uzzināsiet, ko viņi domā par *jums*.

Lia Guļevska

SIRDSPUKSTI

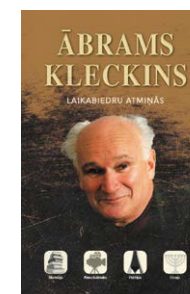
Vai mēs bieži ieklausāmies savos sirdspukstos? Un līdzcilvēku? Sirdij ir dažādas krāsas, īpašības, varēšana. Tā var būt karsta un aizrautīga, naidpilna un salta, tā var mūs celt un gremdēt. Bet vai debesīs ceļ tikai sirdsprieks? Varbūt to spēj arī sirdsbēdas? Cik mēs par to visu zinām? Atbildi meklēju, ieklausoties manas sirds ļoti cienītu un mīlētu cilvēku sirdspukstos. (Lia Guļevska)

Krista Kukuvasa

STELLAS ZIEMASSVĒTKI

Vai zini, ka īpašas spējas piemīt mums visiem? Izrādās, tās apjaust nemaz nav tik viegli. Ziemassvētku priekšvakarā zvēru mazuļi saņem uzdevumu — likt savas dotības lietā. Un laika nepavisam nav daudz! Aizraujošs stāsts par draudzību un Ziemassvētku burvību.

ĀBRAMS KLECKINS LAIKABIEDRU ATMIŅĀS

“Pat tad, kad viņš kļūdījās, tās bija gudra cilvēka kļūdas. Viņš ļāva uzplaukt tiem cilvēkiem, kuros viņš saskatīja, ka viņi ies tālāk par viņu, tajā pašā laikā neaizmirstot, ka jāpasakās tieši viņam. Ja, sākot mācīties žurnālistos, es zināju tikai Ābramu no “Skröderdienām Silmačos” un Ābramu Linkolnu, tagad pirmais, kurš man asociējas ar šo vārdu, ir pasniedzējs Ābrams Kleckins.” (Jānis Šipkēvics, “Radio SWH” līdzdibinātājs un vadītājs)

“Inteliģenci Ābrams Kleckins uzskatīja par savas dzīves pozīciju. Vispirms – uzzināt, saprast, un tikai tad – atšķirt. Nevis būt radošam un peldēt pa straumi, bet būt tik garīgi stipram, lai noteiktos apstākļos ietu pret straumi, arī tad, ja tas ir mokoši vai pat bīstami. Un Ābrams ar savu godīgumu pret sevi iedrošināja arī citus. Viņš nebaidījās runāt patiesi arī tad, kad bija paredzams, ka tiks saukts par žīdu masonu, par Kremļa dzeguzi vai arī par pārdevušos latviešu nacionālistiem.” (Kristians Rozenvalds, sabiedrisko attiecību speciālists)

Ilgvars Butulis, Antonijs Zunda

LIELĀ LATVIJAS VĒSTURES GRĀMATA

Šī grāmata domāta visiem, kurus interesē mūsu valsts vēsture – nozīmīgākie notikumi kopš pašiem senākajiem laikiem līdz mūsdienām. Vēsturnieki šo izklāstu veidojuši, nedaudz atkāpjoties no akadēmiskajiem kanoniem. Taču aplūkoti fakti, norises un vērtējumi nav patvaļa, bet gan balstīti vēstures zinātnes atzinumos. Autori cenšas parādīt iespējami objektīvu Latvijas vēstures ainu, un viņu pieeja ir tradicionāla tādā nozīmē, ka galvenā bijusi aprakstošā metode, balstoties uz reālām avotu un pētījumu sniegtām liecībām.

Dāvanas drosmīgām meitenēm, kam vajadzīgas drosmīgas draudzenes!

Līdzfinansē Eiropas Savienības programma "Radošā Eiropa"

GRĀMATU JAUNUMI

VINNIJS PŪKS GAIŠU DIENU GRĀMATA 2024

Šis kabatas kalendārs ļaus saplānot katru gada dienu, kā arī ik nedēļu iepriecinās ar jaukiem teicieniem un brīnišķīgām atziņām no Vinnija Pūka un viņa draugu dzīves. Gadagrāmātā ir iekļautas vārdadienas, svarīgākie svētki un brīvdienas.

"Diena bez draugiem ir gluži kā medus pods, kurā vairs nav ne pilītes medus!"

ELFA PIRMIE ZIEMASSVĒTKI

Ziemassvētku vecīša palīgi elfi ir čakli strādājuši – darinājuši rotaļlietas un saiņojuši dāvanas. Laiks svinēt Ziemassvētkus! Šajā darbiņu grāmatā ir daudz atjautības uzdevumu, labirintu, spēļu un krāsu darbu. Svētku prieku dāvās vairāk nekā 250 uzlīmju, kā arī darbošanās ar izņemamām detaļām, lai mazajiem elfiņiem nebūtu garlaicīgi.

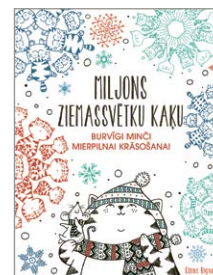
MINECRAFT LIELISKAS MINIATŪRĀS BŪVES

Tulkojusi Diāna Alksne

Šī grāmata ikvienam interesentam sniegs informāciju, kā "Minecraft" vidē projektēt, būvēt un pārveidot vairāk nekā 20 nelielus objektus – gan raķeti un raktuvju vilcienu, gan džungļu tempļi, bāku, velkoni un vēl daudz ko citu. Detalizēti norādījumi, dažādas viltības un padomi palīdzēs apgūt jaunus paņēmienus un izkopt jau esošās iemaņas, kā arī pārsteigt draugus ar savām "Minecraft" minibūvēm.

MILJONS ZIEMASSVĒTKU KAĶU BURVĪGI MINČI MIERPILNAI KRĀSOŠANAI

Ilustrējis Džons Bigvuds

Tuvojas Ziemassvētki, un kaķenītes un runči ir saposušies, lai godam svinētu gadumiju. Netrūks Ziemassvētku vecīša ar ziemeļbriežiem un prieka par jauku vakarēšanu pie kamīna. Šī burvīgā krāsojamā grāmata būs lieliska dāvana gan sev pašiem, gan draugiem – visiem kaķumīļiem!

EGMONT
Latvija

SARUNA AR ARTU OZOLU-JAUNARĀJU

Arta Ozola-Jaunarāja ir māksliniece, stājgrafiķe, grāmatu, pastmarku un monētu dizainere. Nupat kopā ar Gundegu Šmiti pabeigusi darbu pie grāmatas “Brīnišķā operas pasaule”, kurā, kā pati saka, mākslas formā “iestudējusi” 35 operas. Grāmatu izdod JĀNIS ROZE. Ar Artu tiekamiem tirdzniecības centra “Spice” grāmatnīcā ap pusdienlaiku, un satiekoties Arta saka, ka vārdi viņai parasti mostas ap trijiem pēcpusdienā. Es mēģinu iedrošināt, ka “vārdus pamodināsim runājot”, tāpat kā idejas mēdz atnākt, sākot darboties. Procesā. Artai līdzī ir daudz grāmatas, kam viņa veidojusi ilustrācijas. Runājoties tās pētām un mēģinām atšķetināt, kā mākslinieks nonāk pie mākslas darbu gala versijām. Vienas no pirmajām grāmatām, kam Arta veidojusi ilustrācijas, ir Annas Rancānes dzejas krājumi. “Tolaik drukas iespējas nebija tik daiļas kā tagad,” Arta stāsta, “taču izdarīts labākais, kas bija iespējams. Reizēm, saņemot pirmos grāmatas eksemplārus, mēdzu apraudāties, ka nav izdevies tā, kā iecerēts, tomēr tā ir vēsture un attiecīgā laika iespējas. Savā ziņā arī tajā neperfektumā ir savs šarms.”

Jā, skatīties ar šodienas acīm un iespējām uz pirmajiem darbiem ir neobjektīvi, jo tehnoloģijas ir strauji gājušas uz priekšu. Man ir jautājums par to, cik ļoti pati ideja spēj transformēties no sākuma līdz brīdim, kad pārtop rezultātā?

Reizēm tas, kas atskrien pirmais, nemaz nav tas labākais, bet citreiz patiešām ir tā, ka ideja saglabājas, kopš pirmatnējā “tinkš”, taču pārsvārā ideja transformējas, un to nosaka radišanas process, ko ietekmē gan no manis neatkarīgi apstākļi, gan bieži arī manī pašā ideja var zaudēt aktualitāti vai sajūtu, ka tā ir īpaša. Bet ir arī tādas idejas, kas tiek nēsātas gadiem

un tad īstenojas tieši tādā veidā, kādā iecerētas. Īpaši tagad, kad drukas iespējas iepriecina. Agrāk ļoti smalkas idejas vajadzēja, tā teikt, bezmaz izskaldīt ar cirvi un āmuru.

Jā, un, kamēr esam sarunas sākumā, gribēju vaicāt par jauno grāmatu “Brīnišķā operas pasaule”. Kas bija lielākais izaicinājums, strādājot pie šī mākslas projekta?

Ja par izaicinājumiem, tad tas noteikti bija operu daudzums. Uzzīmēt 35 operas – tas ir kā tās visas iestudēt. Protams, esmu skatījiesies un pētījis, kā to dara citi, arī daudz iedvesmojusies, taču lielā mērā izmantojusi arī manis pašas sajūtas. Noturēt visas operas tādā līmenī, lai pie desmitās cilvēks grāmatu nenoliek malā, ir tiešām liels izaicinājums. Svarīgi, lai lasītājam gribas šķirt un skatīties, kas ir tālāk. Ir grāmatas, kurās no visām ilustrācijām, piemēram, trīs ir izcilas un pārējās – masai, un es ļoti ceru, ka šajā grāmatā tā nav, un te jāsaka paldies apgāda redaktorēm, kuras mani neatlaidīgi bikstīja ar mazu īlentiņu un nevienā brīdī neļāva...

Atstābt? (smejamies)

Jā. Procesā varbūt uz viņām mazliet padusmojos, bet, no otras puses, es saprotu, cik šī pleca un komandas sajūta ir vērtīga, jo mākslinieks bieži savu darbu redz no tāda kā tuvplāna, bet ir nepieciešams pakāpties atpakaļ vai paskatīties no malas, un tajā var palīdzēt tieši komandas darbs. Un noteikti jāsaka paldies arī Gundegai Šmitei, ar kuru mums bija tiešām lieliska sadarbība, un mēs ar viņu pat nestrīdējāmies, viena otru ļoti labi papildinājām.

Jā, un kā pašai ar grāmatām? Kas tajās svarīgs? Viens ir ilustrācijas...

Teksts arī ir ļoti svarīgs. Man pašai grāmatās un stāstos svarīgi ir neparasti cilvēki, neparasti stāsti, varbūt tāpēc, ka es pati esmu māksliniece. Hēgs man ir tuvs, īpaši viņa “Smillas jaunkundzes sniega izjūta” – tā atstājusi visspēcīgāko iespaidu no viņa grāmatām, – iespējams, tāpēc, ka to lasīju kā pirmo.

Vai tas nozīmē, ka ir svarīgi meklēt kaut ko vēl no konkrētā autora, ja reiz iepaticies?

Jā, man tā ir. Arī ar Roulingu, piemēram. Kad izlasīju viņas Potera sēriju, ķeros klāt kriminālromāniem. Un, lai arī tie ir gari, tie pamatīgi ievēl, un esmu gatava ziedot 3 dienas, noliekot darbus malā un atlaižoties uz sāna, lai izlasītu 900 lappušu biezo grāmatu. Ir tādas grāmatas, kuras var drusku palasīt un nolikt, bet ne Roulingas. Viņa prot noturēt uzmanību. Es burtiski nekur neeju, tikai aizeju padzert tēju un lasu, lasu, lasu.

Tā ir tāda kā pazušana no realitātes?

To pat nevar tā nodefinēt. Grāmata vienkārši paņem un aizved savā pasaulē.

Es mēdzu aizdomāties, kāpēc cilvēkiem tik ļoti vajag izdomātu pasauli. Literatūru, mākslu?

Varbūt arī mēs esam varoņi kāda izdomātā pasaulē?

Vispār jā. Un kā ir ar grāmatām mājās? Vai to ir daudz, un vai ir svarīgi, lai tās ir?

Jā, ļoti daudz, tieši tāpēc šobrīd bieži izmantoju bibliotēku pakalpojumus vai arī draugu loku, kurā aizdodam cits citam grāmatas no savām mājas bibliotēkām, cenšoties ātri atdot atpakaļ, jo grāmatām ir tendence kaut kur aizklīst. Viena no man svarīgajām grāmatām, kas tieši ir aizklīdusi, ir Paviča “Hazāru vārdnīca”, ko izdeva Roze. Liels paldies par to! Ja man būtu jāskaidro, kāpēc šī grāmata ir īpaša, es vienā vārdā teiktu, – literatūra. Ir grāmatas, kas paņem ar sižetu, un ir tādas, kas paņem ar to, ka tās ir literatūra.

Tas ir ļoti skaisti definēts.

Jā, un ļoti svarīgs ir arī tulkotāja darbs, kas palīdz autoram iziet pasaulē. Es, piemēram, serbu valodu nezinu, bet, pateicoties tulkotājiem, varēju šo grāmatu izlasīt.

Vai atmiņā palikusi arī kāda īpaša bērniības grāmata?

Es teiktu, ka “Pepija Garzeķe”. Jo, protams, bērniībā ir gājis visādi, un vienmēr ir gribējies, lai ir tāds draugs, kurš atnāktu un visu nokārtotu. Pepija ir tieši tāda –

meitene ar raksturu, kas spēja aizstāvēt gan sevi, gan draugus.

Cik saprotu, bērniībā grāmatas ir bijušas visapkārt? Vai tas ir ietekmējis tālākās intereses un attiecības ar grāmatām?

Noteikti. Es augu mākslinieku ģimenē un mēdzu, piemēram, kaut ko iezīmēt vecāku smalkajās mākslas grāmatās. Savas ilustrācijas, piemēram (*smejas*), bet mani nebāra. Man patika arī lellēm šūt kleitas, un mēdzu sagriezt kādu mammas kleitu, bet viņa nesodīja.

Droši vien radošam cilvēkam radošas izpausmes ir vieglāk pieņemt...

Jā, vecāki ir vienmēr atbalstījuši manas radošās izpausmes.

Tad jau droši vien nebija jautājumu par to, kur mācīties tālāk...

Jā, nebija. Un arī ar vīru satikos mākslā, pirms vēl iepazīnos.

Satīties, pirms iepazīties – tas izklausās brīnišķīgi.

Nobeigumā ar Artu pētām viņas līdzī paņemtās “Brīnišķās operas pasaules” ilustrāciju oriģinālus, un Arta teic, ka tos veidoja nevis ar akvareli uz balta papīra, kā ierasts, bet uz tumša fona, “jo opera iznāk no tumsas, un tādējādi viss, ko zīmē, top par gaismu”. Pēc tam runājam par to, kā ilustrācijas zigzagos ceļo no datora uz papīru, pēc tam atpakaļ uz datoru, lai tiktu izdrukātas atkal papīra formātā.

Un vēl viens interesants fakts: gan autore, gan māksliniece ir paslēpušās grāmatas operu tēlos. Lai izdodas atrast un lai skaista iepazīšanās ar grāmatu!

Sagatavoja: Inga Pizāne

IEMĪLĒT SEVI UN PIENĒMT ATŠĶIRĪGO

Izdevniecība "Latvijas Mediji" ar projekta "Radošā Eiropa" atbalstu izdevusi itāļu rakstnieka DŽĀKOMO MACARIOLA patiesos notikumus balstīto romānu pusaudžiem "Mans brālis ķer dinosaurus". Ar autoru sarunājās kultūras žurnāliste Linda Kusiņa-Sulce.

Publicitātes foto

Šobrīd Džakomo Macariolam ir 26 gadi, viņa brālim Džovanni, kuram ir Dauna sindroms un kurš lielā mērā kļuva par iedvesmu romānam – 21. Taču grāmata – pārsteidzoši silts, tiešs, aizkustinošs un vienlaikus pusaudziski spurains stāsts par dzīvi kopā ar brāli, kurš ir atšķirīgs no visiem citiem, par mācīšanos sadzīvot ar realitāti – iznāca jau pirms četriem gadiem. Romāns tulkots jau 15 valodās un pēc tā motīviem uzņemta tāda paša nosaukuma filma, kuru gan diemžēl Latvijā nevar un tik drīz nevarēs noskatīties, jo tās izplatīšanas tiesības Austrumeiropā – pie kuras itāļu producenti vieglu roku pieskaitījuši arī Latviju – vēl pirms kara sākuma Ukrainā pārdotas Maskavā dibinātām uzņēmumam.

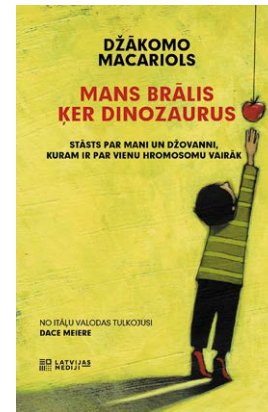
Vai varat mazliet pastāstīt, kā izlēmāt uzrakstīt grāmatu? Jūs tobrīd bijāt ļoti, ļoti jauns.

Vispirms liels paldies, ka esat mani uzaicinājusi uz interviju, jo es labprāt stāstu par grāmatu, lai par to uzzina iespējami vairāk cilvēku.

Ideja par grāmatu nebija tikai mana vien – vai pat drīzāk jāsaka, vismazāk bija manējā. Es vēl dzīvoju kopā ar saviem vecākiem, biju, kā pareizi sakāt, ļoti jauns, ļoti aizrāvos ar literatūru, bet man nebija pat domas rakstīt grāmatu. Taču, kad uztaisīju video "The Simple Interview" ar manu brāli Džovanni un ievietoju to *Youtube.com*, man par pārsteigumu, tas kļuva ārkārtīgi populārs (raksta tapšanas brīdī video ir noskatījušies vairāk nekā 650 500 cilvēku – L.K.-Š.). Man sāka zvanīt kino producenti, aicināja uz Romu, iesaistījās žurnālisti. Izdevēja bija mani pamanījusi avīzē, piezvanīja un lūdza, lai uzrakstu grāmatu. Sākumā jutos diezgan nervozs, jo nejutos pārliecināts, vai tas būs droši – zinu par gadījumiem, kad protagonistis, kurš vienlaikus ir arī stāstnieks, šādi tikai atklāj sevi, neko – ne prasmes, ne zināšanas – neiegūstot pretī. Taču šajā gadījumā izdevējs lūdza, lai es pirmkārt rakstu pats sev, tas bija arī galvenais iemesls, kādēļ piekritu. Turklāt mani konsultēja ļoti slavens itāļu rakstnieks Fabio Džeda (viņš sarakstījis vairāk nekā 30 valodās tulkoto biogrāfisko romānu "In the Sea There Are Crocodiles" par kāda pusaudža ceļojumu no Afganistānas uz Itāliju – L.K.-Š.). Tātad es biju jauns, iesācējs, bet nebiju viens pats. Un es ļoti gribēju dalīties ar savu stāstu – par brāli, par manu pieaugšanu, par daudzveidību un solidaritāti, zināmā mērā izaicināt priekšstatu par to, kas ir "normāls".

Ko par šo ideju teica jūsu ģimene? Tas ir ļoti atklāts un vietām ārkārtīgi sāpīgs stāsts.

Mana ģimene piekrita, ka rakstu, patiesībā viņi bija laimīgi, ka to daru, un es sāku darbu pie grāmatas ar to, ka lūdzu, lai viņi man pastāsta atgadījumus no manas un brāļa bērnības – teiksim, vizīte pie psihologa un vēl daudzas citas epizodes grāmatas sākumā ņemtas no vecāku stāstiem. Daļā par mūsu bērnību tuvinieki bija vēstījumā ļoti klātesoši. Kad tiku līdz pusaudzības daļai, romāna 4. nodaļai, kas vairāk vēsta par mani, kļūst par manu pieaugšanas stāstu, vēlējos turpināt darbu vienatnē, izvairoties no ārējiem iespaidiem.

Es ļoti centos respektēt sava brāļa dzīvi, tādēļ arī nekur romānā neesmu centies paust viņa domas – grāmata pamatā ir par mani, tā rakstīta no manas perspektīvas, un es domāju, tādā veidā man izdevies Džovanni pasargāt. Kad grāmata iznāca, mūsu dzimtajā pilsētā un tās apkārtnē notika dažas prezentācijas, kurās piedalījās arī Džovanni, bet drīz sapratu, ka tad, ja vēlos, lai lasītāji to uztvertu kā daiļliteratūru, man tas jādara vienatnē. Lai tā nebūtu tikai grāmata par mani, manu ģimeni vai invaliditāti, bet gan lai "Mans brālis ķer dinosaurus" tiktu uztverts kā pilnvērtīgs, universāls pieaugšanas romāns. Tas bija brīdis, kad aizgāju no vecāku mājām, zināmā mērā atdalījos – pozitīvā nozīmē – no savas ģimenes. Kopš 2017. gada dzīvoju Romā, darbojos kino producēšanas jomā.

Jūs esat paveicis izcilu darbu – grāmata ir ļoti silta, autentiska, un, tieši kā sakāt, ar pieaugšanas, pusaudzības daļu var identificēties, domāju, ikviens, kurš ir vai kādreiz ir bijis pusaudzis un kuram ir savi noslēpumi, kuras negribas – vai kauns – kādam stāstīt.

Es vēl joprojām tieku aicināts uz skolām tikties ar pusaudžiem, un šis tikšanās izraisa diskusijas par daudzveidību, par drosmi būt tādām, kāds patiesībā esi, nekaunēties no sevis. Būt iekļaujošam, pieņemt arī atšķirīgo. Man jautā arī par Arianu, taisnību sakot, parasti tas ir pirmais jautājums, ko man skolās uzdod. Lasītāji tiešām jutuši šo pirmās mīlestības līniju ļoti dzīvi un tieši.

Iemesls, kādēļ pusaudži manu romānu uzņem tik labi, es domāju, ir ne tikai tas, ka grāmata ir uzrakstīta vienkāršā valodā, nav gara, bet arī tādēļ, ka viņi tiešām var ar to identificēties, justies kā daļa no stāsta, jo katram ir savi noslēpumi. Turklāt, kad esi ļoti jauns un personība vēl nav līdz galam nobriedusi, ir apstākļi vai cilvēki, kuri tevi var viegli iespaidot negatīvi – piemēram, bulings skolā vai tie, kas izturas aizskaroši. Tādējādi ikviens lasītājs zināmā mērā kļūst par grāmatas protagonistu, kurš cenšas salāgot savus priekšstatus ar apkārtesošo, savu draugu

priekšstatiem. Protams, man tas ir īpašs piedzīvojums, jo es pazīstu Džo – viņš ir fantastisks cilvēks, ļoti patiens, es ar viņu lepojos, gribu apzināties viņa unikalitāti un spēt to aprakstīt pasaulei – to sajūt cilvēki no dažādām jomām un ar atšķirīgu pieredzi.

Jūs sakāt, ka bieži tiekaties ar skolēniem. Latvijā mums ir ļoti ilga un diemžēl pārsvarā skumja pieredze ar iekļaujošo izglītību – vārdos tā pastāv, bet darbos gan ne īsti. Kā ir Itālijā?

Jūs sakāt, ka bieži tiekaties ar skolēniem. Latvijā mums ir ļoti ilga un diemžēl pārsvarā skumja pieredze ar iekļaujošo izglītību – vārdos tā pastāv, bet darbos gan ne īsti. Kā ir Itālijā?

Esmu ļoti priecīgs, ka Itālijā esam aizgājuši prom no pagātnes. 1974. gadā tik pieņemts ļoti svarīgs likums, kurā valsts atteicās no iestādēm cilvēkiem ar dažādām saslimšanām – laikam visprecīzākais apzīmējums būs "trakonami" –, un 1994. gadā mēs ar īpašu likumu atzinām cilvēku ar invaliditāti tiesības. Toreiz gan likumā vēl joprojām bija jēdziens "invalidi", kas šobrīd Itālijā faktiski ir kā lamuvārds. Toreiz vēl arī pilnībā nebija atzīta un apzināta cilvēku ar invaliditāti pašvērtība, tiesības uz darbu.

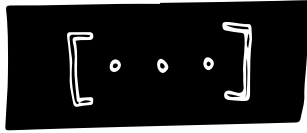
Bet tagad Itālijā vairs nav īpašu skolu – ir asistenti, kas palīdz šādiem skolēniem, veicinot viņu integrēšanos sabiedrībā, tāpat mums ir likums par nodarbinātību, kas paredz, piemēram, ka darba vietā jābūt kādam cilvēkam ar invaliditāti, lai nodrošinātu daudzveidību. Piemēram, mans brālis, kurš tagad jau pieaudzis, strādā maiznīcā. Viņš mācījās, lai kļūtu par viesmili, viņam šis darbs patīk, viņam bija iespēja praktizēties, un bija cilvēki, kas viņam ticēja un atbalstīja. Salīdzinājumā ar daudzām citām vietām Itālija kā valsts ir sociāli ļoti atbalstoša. Patlaban tiek rīkots arī invaliditātes praidis, kurā cilvēki prasa, lai atzītu viņu tiesības runāt pašiem savā vārdā, nebūt pakļautiem stereotipizētai attieksmei.

Vai bieži sastopat savu ģimeni? No Romas līdz Kastelfranko Veneto ir diezgan ievērojams attālums.

Patiesībā ģimeni satieku diezgan reti, ne tikai lielā attāluma dēļ, bet arī tādēļ, ka darbs kino industrijā ir ļoti intensīvs. Tā reize gadā, kad noteikti braucu uz dzimto pilsētu, ir Ziemassvētki. Un tad ļoti labi var redzēt, cik tālu tas ir, jo, ja Romā arī decembrī ir diezgan silts, tad Kastelfranko Veneto Ziemassvētkos mēdz būt arī sniegs. Tur pat gaisis ir pilnīgi atšķirīgs.

Intervija tapusi sadarbībā ar izdevniecību "Latvijas Mediji".

INGA ŽOLUDE
REINIS PĒTERSONS

RAKSTI!

Šī interaktīvā grāmata — tātad: grāmata, kas paredz aktīvu paša darbošanos, — domāta ikvienam ieinteresētajam, neatkarīgi no vecuma un dzīves pieredzes, ikvienam, kurš gan zina, ko nozīmē rakstīt, taču vēlas pamēģināt, kā tas būtu — sarakstīt stāstu pašam. Rakstniece Inga Žolude kopā ar mākslinieku Reini Pētersonu kopīgi radījuši ceļvedi-rokasgrāmatu tiem, kas ir pietiekami drosmīgi un aktīvi, lai pamēģinātu atraisīt savu sacerētāja talantu. Grāmatas sākumā doti padomi, kā radīt sava stāsta varoni, un katrā nākamā lappusē piedāvātie vingrinājumi ļaus soli pa solim sarakstīt pašam savu grāmatu. Protams, šī savā ziņā būs “darba burtnīca” — tomēr tieši tāds ir jebkurš labs sākums!